

РОЗДІЛ V. ХРОНІКИ / РЕЦЕНЗІЇ Й АНОТАЦІЇ

Максим Вакуленко
ORCID: 0000-0003-0772-7950

УДК 811.161.2'374+811.161.2'367+305-055.2+82-05
DOI: 10.31558/1815-3070.2025.50.16

У “МОВОТВОРЧІЙ” СТИХІЇ РЕВОЛЮЦІЙ¹

Рецензія на Передмову до “Вебсловника жіночих назв української мови” (укр. Олена Синчак, Львів, 2022, URL: https://r2u.org.ua/html/femin_details.html)

IN THE “LANGUAGE-CREATING” TURBULENCE OF REVOLUTIONS

A Review of the Preface to the Web Dictionary of Ukrainian Feminine Nouns (ed. Olena Synchak, Lviv, 2022, URL: https://r2u.org.ua/html/femin_details.html)

Вступ. Вебсайт Лейпцізького університету інформує, що Олена Синчак проводить дослідження в рамках проєкту Німецької програми академічних обмінів (DAAD): «Жінки в українських словниках: лексикографічне оновлення онлайн-словника українських жіночих особових імен і українсько-німецьких словників» [“Women in Ukrainian Dictionaries: Lexikographische Aktualisierungen des Web-Wörterbuchs der ukrainischen weiblichen Personenbezeichnungen und des Ukrainisch-Deutschen Wörterbuchs”] (Feminitiva im Ukrainischen). Ідеться, зокрема, про слова «міністерка», «політикиня» та інші. У повідомленні зазначено, що головною проблемою дослідження є відсутність чітких правил і рекомендацій для створення таких понять і що традиційне академічне мовознавство не схвалює ці ініціативи. Метою проєкту є оновлення «Вебсловника жіночих назв української мови» (Львів, 2022) та «Українсько-німецького словника» (Лейпціг, 2016–2024).

Отримання престижної німецької стипендії є помітним досягненням пані Олени, з чим ми її щиро вітаємо. Втім, дослідження в рамках такої авторитетної програми потребує глибоких фахових знань. Але навіть сама згадка про те, що позиція кандидата філологічних наук Олени Синчак суперечить думці, яка панує в академічних колах українського мовознавства, породжує природні питання щодо наукового рівня її пропозицій. І справді, провідні українські мовознавці Олександр Тараненко (2020), Алла Архангельська (2019), Катерина Городенська (2016), Алла Лучик (2021), Павло Гриценко (2024), Ірина Фаріон (2023) та інші демонструють неймовірну єдність у протистоянні фемінативним експериментам над українською мовою – хоча в інших питаннях їхні думки можуть дуже й дуже відрізнятися.

Знаменно, що з’ява Олени Синчак в українському лексикографічному просторі відбулася той же рік (2022), що й великомасштабне збройне вторгнення

¹ Цю статтю ретраковано 04.02.2026. Див. повідомлення про ретракцію для деталей.
This article was retracted on 04 February 2026. See the Retraction Notice for details.

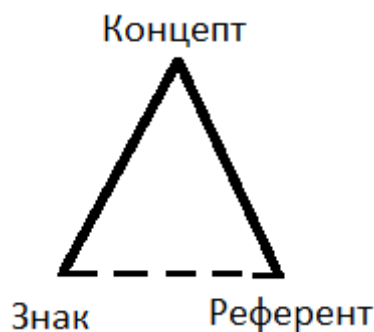
Російської Федерації в Україну. Тож важливо знати також, наскільки праця Олени Синчак сприяє нашій перемозі, яка потребує консолідації українського народу і зміцнення наукових і соціальних позицій української мови.

Тому потрібно з'ясувати, що являє собою «Вебсловник жіночих назв української мови». На цю тему є вкрай обережна рецензія Юлії Цигвинцевої (2022), але в ній міститься переважно переказ структури і складу словника, а критичного його аналізу практично немає. Тож варто проаналізувати цей словник з позицій сучасної лінгвістики та термінологічної науки. На жаль, за вказаною на сайті адресою міститься тільки передмова до нього. Розглянемо цю передмову під кутом сучасного стану та потреб української мови.

Загальні зауваги щодо вживання фемінативів. Сфера вживання жіночих особових назв вигідно вирізняє українську мову на тлі інших європейських мов – адже принаймні від XII століття на території сучасної України існували сприятливі для появи мотивованих фемінативів соціально-економічні умови. Кримінальне і цивільне право давньої Русі нарівні з чоловіками захищало життя і честь жінок, а також майнові права і гідність жінки (Кривошій 2004, 10–11). Чимало прикладів рівноправного та шанобливого ставлення до українських жінок у часи середньовіччя можна знайти в українських піснях і козацьких легендах. І хоча протягом XVII–XVIII століть українські жінки втратили значну частину своїх прав, ще довгий час вони здобували хорошу освіту, мали в сім'ї рівні права і не зазнавали пригнічення (Кривошій 2004, 16–18). Тож порівняно з іншими європейськими державами становище української жінки в традиційному суспільстві XIX століття характеризувалося її більш демократичним статусом (Борисенко 2004, 21). Зокрема, права та обов'язки німецької жінки виражалися в ті часи відомим висловом “Kinder, Küche, Kirche” [укр. «Діти, кухня, церква»] (Paletschek 2001). Ці матеріальні передумови сприяли розвитку граматичних засобів для утворення українських фемінативів і утвердженню відповідного узусу.

На тлі відсутності психічних позамовних чинників, які перешкоджали б розвитку жіночих особових назв, в українській мові закріпилася природна традиція вживати фемінативи згідно з відомим ще з часів Арістотеля семіотичним трикутником, який схематизує та інтегрує соціальні та мовно-розумові аспекти утворення назв для елементів навколишньої дійсності (див. Мал. 1). Цей трикутник описано, зокрема, в німецькому національному термінологічному стандарті DIN 2342 (Drewer and Ziegler 2011, 158–159).

Штрихова лінія між **референтом** – елементом навколишнього світу – і відповідним **мовним знаком** означає, що цей об'єкт не називають безпосередньо: спочатку формують когнітивну категорію – **поняття (концепт)** – і лише після цього призначають йому ім'я. Тож мовний знак (назва) охоплює сукупність об'єктів, які мають певні спільні характеристики. При цьому концепт є одиницею мислення, яка утворюється з набору таких об'єктів шляхом визначення спільних для цих об'єктів властивостей за допомогою абстракції (Drewer and Ziegler 2011, 158–159).

Мал. 1. Семіотичний трикутник.

Рекомендації Миколи Сулими вживати узагальнювальний іменник для позначення осіб різної статі (1928) – яких дотримується “традиційне академічне” українське мовознавство – втілюють саме цей механізм. Відповідний узус підтверджують і соціологічні дослідження. Відповідно до опитування 2018-2019 років, у якому взяло участь 580 респондентів із різних регіонів України, найбільша частка жінок (38,56%) не вживає фемінативи для називання осіб жіночої статі і віддає перевагу традиційним «чоловічим» формам – таким, як «професор», «міністр», «філософ» (Архангельська 2019, 234–238, 260–265). У руслі цієї тенденції висувуються також пропозиції розглядати узагальнювальний іменник як такий, що має загальний рід (Вакуленко 2018; Vakulenko 2025a; Вакуленко 2025b).

Ось це і є ті чіткі правила та рекомендації щодо вживання фемінативів, які на сайті Лейпцізького університету зазначені як «відсутні».

Отже, «Вебсловник жіночих назв української мови» є чудовою нагодою продемонструвати історичні та граматичні особливості української мови, які вигідно вирізняють її серед інших європейських мов. Тож подивимось, яку важливу інформацію містить передмова до нього.

Результати дослідження. На самому початку авторка відзначає, що вебсловник зорієнтований на журналістів, політиків і громадських активістів, а створений він за сприяння Благодійного фонду «Повір у себе». Таким чином, ані витоки цієї активності, ані її спрямованість не мають у собі достатньої наукової складової – що вже породжує сумніви в науковій придатності цього продукту. Щоб у читача не виникало сумнівів щодо авторського бачення напряму подальшого розвитку української мови, далі пані Олена наголошує на тому, що вживання жіночих особових назв покладається на засоби масової інформації (меді), які й виробляють засади справедливої мови. А чинником словотвірної фемінізації називає не природний розвиток мови і навіть не думки авторитетних мовознавців, а «мовотворчу стихію революцій».

За всієї поваги до пані Олени, в цих міркуваннях важко знайти щось принаймні віддалено подібне до наукового підходу. Тут значно більше революційного запалу, підігрітого далеко не мовними чинниками.

Серед «наріжних» принципів, на яких базується словник, впадає в око вимога трактувати жіночу назву «так само серйозно і поважно, як і відповідну чоловічу назву, від якої її утворено». Тут же авторка заміняє цей принцип на

«принцип паритетного представлення, згідно з яким жінка у словниковій дефініції постає як повноправна суб'єктка».

Серйозно? Авторка сама ж відзначає, що «жіночу» назву утворено від чоловічої. А це якраз і свідчить про її вторинність. Ця вторинність фемінативів проявляється, наприклад, у їхній практично цілковитій деривативній неспроможності. Наприклад, в українській мові не утворюються прикметники від форми «прокурорка». Відповідні похідні можна утворити від основи, яка в цьому і більшості подібних випадків збігається з «чоловічою» формою: *прокурорський нагляд, прокурорський запит* тощо. Нагадаємо, що деривативність є одною з ознак вдалого терміна – тож узагальнювальний іменник, який не має специфічних «ожіночнювальних» суфіксів, завжди виграє за цим критерієм порівняно з фемінативом.

Щобільше, внутрішня форма фемінатива сформувала відповідний узус, унаслідок чого таку назву сприймають як менш престижну. А це і є те мовне надбання, яке існує об'єктивно, незалежно від пафосних прагнень мовних активістів. Непrestiжність, нижчий статус «ожіночнених» назв у людському сприйнятті відзначено в дослідженнях (Архангельська 2019, 237, 256, 266–274; Karwatowska and Szpyra-Kozłowska 2005, 43; Horvath et al. 2016) та інших.

Крім того, таке штучне «паритетування» назв за гендерною ознакою суперечить механізму утворення назв згідно зі згаданим вище семіотичним трикутником, де відбиття в назві гендерних ознак доцільне лише тоді, коли цей гендер має суттєве значення.

Якби гендерно-мовні активісти справді дбали про «видимість» жінки в українському суспільстві, то починали б із жіночих прізвищ, які закінчуються на «-ів» та «-ишин» або взагалі не мають закінчень – адже саме ім'я (прізвище) є основним гендерним маркером.

Носії української мови мусили б звернути увагу також на те, що українська мова дає чимало прикладів розбіжностей між граматичним родом і гендером. Наприклад, слова жіночого роду «людина», «особа» тощо здавна вживаються стосовно чоловіків.

Якщо пані Олена розробляє перекладовий словник на «справедливу» мову, то в лівій його частині мусить стояти гендерно нейтральний термін, а в правій – специфічні відповідники для чоловічої, жіночої та небінарної статей, із належними поясненнями щодо вживання кожного. Якщо ж у словнику є тільки «жіночі» відповідники, а для небінарних осіб вони відсутні, то це породжує запитання щодо реальної гендерної «справедливості» такої ініціативи.

Означення фемінативів починаються з «та, хто...». Таким чином, семантичне поле цих лексем не виправдано поширюється не тільки на жінок, а й на всіх живих істот жіночої статі, включаючи уособлені (персоніфіковані) об'єкти.

Схоже, що міркуванням авторки про різні правописні традиції (третій принцип) бракує знань про фонетику і транслітерацію (див. Vakulenko 2024). Зокрема, англійський і німецький звук [h] сучасні фонетисти трактують як глухий вокоід (Boase-Beier and Lodge 2003, 99, 127). Щобільше, положення про

фонетичну близькість англійського звука [h] і українського [x] було винесено на захист дисертації (Вакуленко 2023). Тож після успішного захисту воно стало загальноновизнаним в українському мовознавстві. Відповідно форма «гакер» є в українській мові невиправданою.

Глуху вимову відповідного звука носіями англійської мови можна почути і на численних спеціалізованих ресурсах, зокрема на *Forvo* (How to pronounce hacker).

Словники, які претендують на визнання, мусили б урахувати такі речі.

Сумнівною видається й доцільність зближення української мови в Україні з мовою діаспори. Ці люди багато років перебувають в оточенні мов, далеко не споріднених з українською, і значною мірою втратили зв'язок з лексичними та фонологічними особливостями української мови. Намагаючись вимовити українські слова, вони орієнтуються насамперед на свою першу мову – найчастіше англійську – намагаючись при цьому дотримуватися правопису 1928 року. Тож українську букву «г» вони читають як англійську “h” – тобто глухо, подібно до вимови української «х». Такі спотворення української вимови є істотним порушенням її орфоепічних норм і не варті лексикографічного закріплення.

Четвертий принцип дослідниці, згідно з яким різні варіанти подаються рівноцінно, суперечить прескриптивній вимозі.

Далі авторка згадує про опитування «експертної спільноти» щодо різних словотвірних варіантів. Добре було б дізнатися, що це за експерти і яка їхня кваліфікація у сферах семіотики, семантики, граматики, стилістики та теорії терміна.

Розмірковуючи про іменики з суфіксом “-ець”, дослідниця слушно згадує про вимоги милозвучності та мовної ощадності, які належать до ознак вдалого терміна (див. Вакуленко 2023, 57-61; Vakulenko and Sljusar 2024). Таким чином вона визнає необхідність застосування теорії терміна до фемінативів, що безумовно є позитивним знаком. Але, на жаль, це застосування виходить неповним і непослідовним. Якщо вже говорити про мовну ощадність, то слід насамперед відзначити, що фемінативи завжди програють за цим критерієм, оскільки утворюються шляхом додавання суфікса до основи, яка в більшості випадків збігається з так званою «чоловічою» формою. Крім того, фемінізуювальний суфікс “-иц(я)” граматично, семантично та фонологічно відповідає суфіксу “-ик”. Тож віднесення його до суфікса “-ець” – який має узагальнювальне значення – порушує вимоги точності та суттєвості. Порушено також вимогу деривативності – адже наведені в тексті передмови лексеми *мовознавиця*, *літературознавиця*, *краєзнавиця* походять від ненормативної основи **знавиця*, яка не зафіксована в жодному академічному джерелі. Вимогу милозвучності авторка також використовує непослідовно, пропонуючи неокочирні новотвори – *позикодавиця* (*кредиторка*), *промовописиця* (*спічрайтерка*) та інші. Подібні форми ще й породжують хибні асоціації, що також свідчить про порушення вимоги суттєвості. Слід відзначити, що прагнення

до українізації, відображене в другому принципі, є в цілому позитивним. Але «питомі» українські форми також повинні відповідати ознакам вдалого терміна.

Неофемінатив «міністерка» також порушує вимогу суттєвості, оскільки має хибні асоціації з формою «Міністерка», якою називають Міністерські озера в Києві.

Фемінативи на «-киня» порушують не тільки вимогу милозвучності, а й вимогу природності, оскільки суперечать фонотактичній тенденції української мови, згідно з якою фонема /к/ перед суфіксом, який починається з «и», переходить у /ч/: *вовчиця, мамчина, борчиня, лемчиня* тощо (see Вакуленко 2018; Vakulenko 2025a; Вакуленко 2025b).

Щобільше, теорія терміна передбачає, що назви для сутностей навколишньої дійсності (включаючи осіб) утворюються згідно зі згаданим вище семіотичним трикутником, що передбачає наявність належного узагальнення в такій назві. У концепції Синчак, навпаки, такого узагальнення немає. Немає й відповідних рекомендацій щодо того, в яких випадках можна вживати фемінативи, а коли вони стилістично та семантично недоречні.

Вироблення новотворів – зокрема, неофемінативів – передбачає наявність достатньої мовної компетенції дослідника, яка полягає в глибокому розумінні відповідних семіотичних, семантичних, граматичних і фонотактичних механізмів. На жаль, у тексті Олени Синчак такого вміння не проглядається. А «стихія революцій» – зовсім не той метод, який забезпечує природний розвиток мови.

Висновок. Таким чином, словник Олени Синчак є доволі ризикованим соціально-політичним експериментом над українською мовою, на якому наполягають прихильники «мовотворчої стихії революцій». Необхідність проведення такого експерименту – тим більше саме в цей час – не була обґрунтована переконливими науковими аргументами. І така діяльність уже призводить до напруги й розколу в українському суспільстві – а відтак до зниження його консолідованості, що далеко не сприяє зміцненню позицій України в мовному спротиві інформаційним вкидам держави-агресора. На жаль, українська мова не має такого запасу міцності, як, скажімо, німецька – тому може просто не пережити таких революційних потрясінь. І завдання українських мовознавців – оберігати й розвивати українську мову, а не піддавати її усе новим і новим випробуванням.

Утім, цей словник може мати певне практичне значення для розвитку української мови. Це може статися за умови, що рекомендації щодо вживання фемінативів відповідають їхній реальній функції в мові – а не тій, яку вигадали собі мовні революціонери і яку тепер намагаються нав'язати суспільству. І ця функція базується на загальномовних принципах і законах – зокрема, на семіотичному трикутнику. При цьому процес вироблення неофемінативів мусить узгоджуватися і з вимогами теорії терміна, яка передбачає застосування методів науки термінології – статистичного, за яким визначаємо наявність відповідних мовних інструментів і правил – та аналітичного, який передбачає належне наукове обґрунтування нової лексичної одиниці (Вакуленко 2023).

Автор щиро сподівається, що Олена Синчак дослухається до викладених у цій рецензії рекомендацій, щоб її фемінативним намаганням можна було в майбутньому дати більш високу оцінку.

Література

1. Архангельська, Алла. *Femina cognita. Українська жінка у слові й словнику*. Київ: Вид. дім Дм. Бурого, 2019. 444 с.
[Arkhanhelska Alla. (2019). *Femina cognita. Ukrainska zhinka u slovi y slovnyku* [Ukrainian women in words and dictionaries]. Kyiv: Vyd. dim Dm. Buraho. 444 (in Ukr.).]
2. Борисенко, Валентина. Побут і дозвілля українки в традиційній етнокультурі. *Українки в історії* (ред. В. Борисенко). Київ: Либідь. 2004. С. 19–26.
[Borysenko, Valentyna. (2004). *Pobut i dozvillia ukrainky v tradytsiinii etnokulturi* [The everyday life and leisure activities of Ukrainian women in traditional ethnoculture]. *Ukrainky v istorii* [Ukrainian women in history]. Kyiv: Lybid. 19–26 (in Ukr.).]
3. Вакуленко, М. О. Декілька зауваг щодо фемінітивів в українській мові. *Вісник НАН України*. Вип. 1. 2018. С. 86–89.
[Vakulenko, M. O. (2018). *Dekilka zauvah shchodo feminityviv v ukrainskii movi* [A few remarks on feminities in the Ukrainian language.]. In : *Visnyk NAN Ukrainy* [Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine]. Vyp. 1, 86–89. (in Ukr.).]
4. Вакуленко, М. О. Сучасна українська термінологія, методологія, кодифікація, лексикографічна практика : дис. ... д. філол. наук. Київ, 2023. 445 с.
[Vakulenko, M. O. (2023). *Suchasna ukrainska terminolohiia: metodolohiia, kodyfikatsiia, leksykohrafichna praktyka* [Modern Ukrainian terminology: methodology, codification, lexicographical practice]. D. in philology dissertation (Ukrainian language). Kyiv. 445 (in Ukr.).]
5. Вакуленко, Максим. Граматичні, семантичні, стилістичні та соціальні аспекти вживання фемінативів в українській мові. *Slavia*. 2025b (друкується).
[Vakulenko, Maksym. (2025b). *Hramatychni, semantychni, stylistychni ta sotsialni aspekty vzhyvannia feminityviv v ukrainskii movi* [Grammatical, semantic, stylistic and social aspects of the use of feminine forms in the Ukrainian language]. *Slavia*. (drukuetsia). (in Ukr.).]
6. Городенська, К. Г. Посада заступника чи заступниці директора? *Українська мова*. Вип. 2. 2016. С. 43.
[Horodenska, K. H. (2016). *Posada zastupnyka chy zastupnytsi dyrektora?* *Ukrainska mova* [Ukrainian language]. (2), 43 (in Ukr.).]
7. Гриценко, Павло. Мова – кордон. Чому за українську і сьогодні доводиться боротися? Радіо Свобода. 25 серпня 2024 року. URL https://www.youtube.com/watch?v=vJjIhrB_ig.
[Hrytsenko, Pavlo. *Mova – kordon. Chomu za ukrainsku i sohodni dovodytsia borotysia?* Radio Svoboda. 25 serpnia 2024 roku. URL: https://www.youtube.com/watch?v=vJjIhrB_ig. (in Ukr.).]
8. Кривошій, Олександр. Жінка в правовій культурі українського народу. *Українки в історії* (ред. В. Борисенко). С. 10–18. 2004. Київ : Либідь.
[Kryvoshii, Oleksandr. (2004). *Zhinka v pravovii kulturi ukrainskoho narodu* [Women in the legal culture of the Ukrainian people]. *Ukrainky v istorii* [Ukrainian women in history]. 10–18. Kyiv : Lybid. (in Ukr.).]
9. Лучик, Алла. Приватне спілкування. 2021.
[Luchyk, Alla. (2021). *Pryvatne spilkuvannia* [Private communication] (in Ukr.).]
10. Сулима, Микола. Українська фраза. Харків, 1928; фотопередрук з післясловом Олекси Горбача. Мюнхен, 1988. 96 с.
[Sulyma, Mykola. *Ukrainska fraza*. Kharkiv, 1928; fotoperedruk z pisliaslovom Oleksy Horbacha. Miunkhen, 1988. 96. (in Ukr.).]
11. Тараненко, О. О. Явище мовного андроцентризму і сучасний рух за гендерну рівність. *І. Мовознавство*. № 1. 2020. 20–46.

- [Taranenko, O. O. (2020). Yavysheche movnoho androtsentryzmu i suchasnyi rukh za hendernu rivnist. I [Beyond androcentrism and the current movement for gender equality. I]. *Movoznavstvo [Linguistics]*. (1). 20–46 (in Ukr.).]
12. Фаріон, Ірина. Хто і чому просуває гвалтування української мови. Інтернет-радіо Голос fm. 09 березня 2023 року. URL <https://www.youtube.com/watch?v=TRxqiSGeL2E>.
[Farion, Iryna. Khto i chomu prosuvaie gvaltuvannia ukrainskoi movy. Internet-radio Holos fm. 09 bereznia 2023 roku. Aviable at : <https://www.youtube.com/watch?v=TRxqiSGeL2E>. (in Ukr.).]
 13. Цигвинцева, Ю. О. Жіноче обличчя сучасної української мови. Рецензія на “Вебсловник жіночих назв української мови” (укл. Олена Синчак, Львів, 2022, режим доступу: https://r2u.org.ua/html/femin_details.html). Лексикографічний бюлетень. 2022. Вип. 31. С. 204–209. URL <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0001520519>.
[Syhvintseva, Yu. O. (2022). Zhinoche oblychchia suchasnoi ukrainskoi movy. Retshenziia na “Veb Slovnyk zhinochykh nazv ukrainskoi movy” (ukl. Olena Synchak, Lviv, 2022, rezhym dostupu: https://r2u.org.ua/html/femin_details.html). Leksykohrafichnyi biuleten. Vyp. 31. 204–209. Aviable at : <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0001520519>. (in Ukr.).]
 14. Boase-Beier, J. & K. Lodge. (2003). *The German language: a linguistic introduction*. Oxford: Blackwell Publishing. 254 p.
 15. Drewer, Petra & Wolfgang, Ziegler. (2011). *Technische Dokumentation*. Vogel Buchverlag (in German).
 16. Feminitiva im Ukrainischen: Dr. Olena Synchak zu Gast am Institut für Slavistik. (2024). Universität Leipzig. URL <https://www.philol.uni-leipzig.de/institut-fuer-slavistik/institut/news-und-veranstaltungen/detail/artikel/dr-olena-synchak-zu-gast-am-institut-fuer-slavistik-2024-10-16>.
 17. Horvath, L. K., E. F. Merkel, A. Maass & S. Sczesny. (2016). *Does Gender-Fair Language Pay Off? The Social Perception of Professions from a Cross-Linguistic Perspective*. *Frontiers in Psychology* 6, Article 2018. doi: 10.3389/fpsyg.2015.02018.
 18. *How to pronounce hacker*. Forvo. URL <https://forvo.com/word/hacker/>. Accessed: February 08, 2025.
 19. Karwatowska, M. & J. Szpyra-Kozłowska. (2005). *Lingwistyka płci. Ona i on w języku polskim [Gender Linguistics. She and He in the Polish Language]*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
 20. Paletschek, Sylvia. (2001). Kinder – Küche – Kirche. In: Etienne François (Hrsg.), *Deutsche Erinnerungsorte*, Bd. 2. München: Beck. S. [419]–433 (in German).
 21. Vakulenko, Maksym & Vadym, Slyusar. (2024). Automatic smart subword segmentation for the reverse Ukrainian physical dictionary task. In Michael Emmerich, Vasyl Lytvyn, Victoria Vysotska (eds.), *Proceedings of the Modern Data Sciences Technologies Workshop (MoDaST-2024)*, pp. 59–73. Lviv, Ukraine, May 31 – June 1, 2024. URL <https://ceur-ws.org/Vol-3723/>.
 22. Vakulenko, Maksym. (2024). Transliteration. In *Encyclopedia of Slavic Languages and Linguistics Online*, Editor-in-Chief: Marc L. Greenberg, General Editor: Lenore A. Grenoble. DOI: 10.1163/2589-6229_ESLO_COM_038593.
 23. Vakulenko, Maksym. (2025a). Unveiling the Sociolinguistic Significance of Feminine Personal Names in Ukrainian Culture: Exploring Grammatical, Historical, and Cultural Perspectives. In *Journal of Advanced Research in Women's Studies* (in publishing).

Дата надходження до редакції: 20.04.2025

Дата затвердження редакцією: 25.09.2025

Received: 20.04.2025

Accepted: 25.09.2025